

ЭНСИЭЛИ

○ Нам улуунун хаһыата ○

1935 сыл алтынны 5 күнүгэр төрүттэммитэ

Н.М. Рыкунов аатынан улуустаагы киин библиоте-кага суруйааччы П.Я. Прокопьев — Чуукаар «Уол оҕо уон уһуктааҕа» диэн кинигэтин билиһиннэрин үөрүүлээх түгэнэ буолан ааста. Мана кинигэ сүрүн геройа, республика тыа-тын хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, аатыр-быт кырсаһыт, мындыр саха И.Я. Кривошапкин, киин оҕолоро Лээхэп ары-ытыгар төрөөбүт Анатолий Кривошапкин, кыһа, республика Президенин граны лауреата М.И. Чеснокова бааллар.

КИҢИ ЭРЭ ТЭННЭСПЭТ КИҢИТЭ

Биэчэри киин библиотэка үлэһитэ Х.К. Попова илээн-саҕалаан ытта. Саҕаланьытыгар А.Ф. Шестаков аатынан культура киини режиссера Борис Васильев ки-нигэттэн быһа тардан, Иван Яков-левич айылды сэдэх кыһылы — хара кырсаан бултааһын түгэни-н быһа тардан оонньоон көрдөрбүтэ сонун буолла.

Суруйааччы Прокопий Чуукаар киинигэ хайдах суруйбутун ту-һунан мустубут дьонго кэпсири-гэр маньык диэтэ: «Мин урут Иван Кривошапкини билбэт этим. Ыл-дан уобаластаары балыһага эм-тэнэ кирибиппэр, араһым биһиэхэ биэр дьикти киһи кириэн эмтэнэн табыста, ону булан суруйарыг бу-оллар дьикти үчүгэй киһигэ сурул-луу эбит диэн көпсөбүтэ. Араһым этэринэн И.Я. Кривошапкин сыһыт палатагыгар, эмтэнэн тахсарыгар, сирини уонна радио атыылаһан ыалдыааччылар уопсай туһаналла-рыгар бөлөх хааларыг эбит. Ити кэнииттэн балаҕа буолан баран, Намга тахсан кыһыгы тымы-ыга, ыйдаран киингэм геройун ды-этигэр тийэн кэлбитим. Тас олбу-орга сигналлыыр кнопкаларын баттаабыппар дыэттээри тапочка-нан маайкалаах киһи ойон тахсы-ыта уонна билсінэн баран, дыэ-гэ кылларбаҕа 10-тан тахса мунуугэ устатыгар кыһыгыгы бытархан тымыыга кыһалдыбаҕа тизгэ-нин көрдөрөн түбүгүрэн кириэн барбыта. Дьэ итинник билсип-пит», — диэр Прокопий Яковле-вич.

Суруллубут киингэ суньунан И.Я. Кривошапкини кытта биэргэ сулуспалаабыт Н.М. Рыкунов о-дообото Е.И. Рыкунова, республи-ка Ытык аҕата Н.И. Сивцев, улуус муньаары депутата И.И. Иванов, урут пилорамаҕа биэргэ үлэстэ-пит

үлэстэнээр Г.П. Жирков, педаго-гическай үлэ ветерана И.И. Сивцев, киингэ геройун чугас ыалын хаһа-айката М.Р. Петухова тыл эттилэр. Киинлэр сүрүннээн Иван Яковле-вич дохсун, хоодуот быһыгытын-майгытын, мындыр өйүн, туохха барытыгар дьоруудаарын ыйдылар уонна ити барыта киингэ саамай өмкө кылларыллыбитин бэлэстэти-лэр. Маны тэнгэ Лээхэп арытыгар 12 сылы быһа тэнгэ сыдыһыт кэргэни Александра Кривошапки-наны сөрөн-махтаан, киин сырдык мөсүүнүгэр сүгүрүйэн тыл эттилэр.

Киингэ геройун кыһа Марга-рита Ивановна тыл этэригэр «бэй-эбин туундара кыһынан аарыла-бын» диэтэ. «Очотооҕу Лээхэп арытыгар наар радио истэн тах-саратим. Ол иһин буолуо кыра эр-дэхпиттэн нууччалыы үчүгэйдик билэбин» — диэр киин. Алта саас-таагар сааскы көмүөл мууһа тах-сан дыһаларын үлүтү аньан кэби-питин чолпу өйдүүр эбит. Иньэ-гынан тыһынар иньинилэ тэски-лэтэн, куотан биэрбиттэр. Саас убайа Валеральын ийэлэрэ анаан типит мөһөчтүк курдук таҕаһы-гар бытархай тааһы хаалан ба-ран, ону элчиргэлээн күнүскү аһы-лыктарын чөкчөгөлөөн, бараахта-ан булуналларын кэпсэтэ. Ити-ни таһынан анал бөлөмнөммит осту-олбалар икки ардыларыгар балы-тыыр илими тардан куруппааскы-лыгылар эбит. Илимгэ ингэн мөхсөр куруппааскылары моонь-уларын эрийэ тутта-тута биэр сиргэ чөмөхтүүлэрэ бугул саҕа буола-ра эбитэ үһү. Дьэ ити курдук 6-7 саас-таах бэдиктэр бүтүн дьиз кэргэн

күннээҕи аһылытын бултаан булаллар эбит.

Биэрдэ аҕаты-наан муорага сылдь-ан ууга былдына сыһыттар. «Онтон ыла», диэр киин, «мин билиһигэ диэ-ри ууттан элэрдүү куттанабын, сатаан харбаабын даҕа-ны». Маны таһынан М.И. Чеснокова му-орага ниэрпэлэри, түлүннэри өрүү көрөллөрүн, биэрдэ белуха диэн ааты-рар киит биһин-уунун көрбүттэрин о.д.а. кэрэхсэбиллэ-эхтик аһыһа.

Биэр сыл ледо-кол кэлэн аттыла-рыгар дьаақырдэм-мит. Онуоха аҕата Валераны илдьэ кирибит. Ас, та-нас мэнэйдэһэн төттөрү тахсаары гыммытыгар, Валерата биэр ти-миртэн тутуһан баран төттөрү тахсымаары чирэкэлэһи бөҕө бу-олбут. Ити тэнгэ Маргарита Ива-новна балта өлбүтүн, ону хайдах көмпүттэрин туһунан олус куру-туян аһыһа. Ийэм бокуоньук хаһан утууһарын өйдөөбөтүн, өрүү үлэһит-хамсы сылдьара, олус түргэн туттунуулааҕа, таҕас нэ-миэтин наһаа түргэник быһара диэн сөрөн ахтар. Киһи бэйиһытэ на-ҕараада тын — Президент граны төрөппүттэрбэр аһыһытын диэтэ. Маны тэнгэ Маргарита Ивановна киингэ авторугар Прокопий Чуу-каарга Нам айылгытын көрдөрөр ис хоһоонноох хартыһына бэлэхтэтэ. Киһи тумугар бу киингэ нуучча-лы тылбаастатар киһи ордук бу-олуо этэ диэн эттэ.

Үгүстэр киингэ иккис чаһа су-рулларыгар, нууччалы тылбаас-танарыгар уонна киинэ буолан тах-сарыгар баҕа санааларын биллэ-дилэр. Мустубут дьон Иван Яковлевич бэйэтэ түһэртээбит Лэ-эхэптээҕи хаартыскалары быыс-тапкатын олус сэргээн көрдүлэр. Түмүккэ киингэ геройа И.Я. Криво-шапкин авторга уонна мустубут дьонго махтаан тыл эттэ.

Г. ЭВЕРСТОВ

Хаартыскаҕа: (хаҕастан ууга) ки-нигэ геройа И.Я. Кривошапкин, ки-нигэ авторга суруйааччы Прокопий Чуу-каар, М.И. Чеснокова, республика Ытык аҕата Н.И. Сивцев.

Улуус муньаары быһаарыыта

«ЭНСИЭЛИ» ХАҢЫАККА «ТЫМНЫЫ БААННЫК КИМИЭХЭ УОННА ТОҕО НААДАНЫЙ?» ДИЭН АҢАҒАС СУРУГУНАН ДЕПУТАТ ИВАНОВ И. И. ЫЙЫТЫГЫН ТУҢУНАН

«Нам улууһа» МТ баһылыга Корякин Д. П. уонна «СР ОДьКХ» ГУП НФ директора Кобяков А. Г. иһитиннэринлэрин билсэн уонна дьүүлүһэн баран Регламент 60 ыстатыйатыгар сөп түбэһинэрэн улуус депутаттарын муньааҕа быһаарар:

1. «Нам улууһа» МТ баһылыга Корякин Д. П. уонна «СР ОДьКХ» ГУП НФ директора Кобяков А. Г. ыйытык ис хоһоонунан иһитиннэринлэрин сибидиэннээр ылларга.
2. «СР ОДьКХ» ГУП НФ директора Кобяков А. Г. «Энсиэли» хаһыакка тахсыбыт ыйытыыга эппиэттиригэр.
3. Бу быһаарыһы «Энсиэли» хаһыакка бэчээттиригэр.
4. Быһаарыы туолуутун хонтуроолун бэйэбэр хаалларыбын.

Улуус муньаары председатели Н. Н. ВАИШЕВ

АҒЫАХ ТЫЛ МИННЬИГЭС

Кулун тутар 19-20 күннэригэр Дьокуускай куоракка А. Кулаковскай аатынан культура киинигэр мелодист Валерий Егоров ырыаларын толо-рууга оҕолорго республикатаагы конкурс ыытылыһа. Конкурс барыта 12 улуустан 112 оҕо бэйэлэрин холоннулар. Биһиги улууспутуттан албах оҕо кытыһа. Гран-при хаһаайыһына 2 Хомуустаах 5-с кылааһын үөрэ-нээччигэ Дима Попов буолла.

Бэйэ информ.

ИЛ ТҮМЭН ДЕПУТАТА, «КОЛМИ-95» САО ГЕНЕРАЛЬНАЙ ДИРЕКТОРА Н.И. РУМЯНЦЕВ БИРИИҢИГЭР

УУС-АЛДАН УОННА НАМ УЛУУСТАРЫН НЭҢИЛИЭКТЭРИН ХАМААНДАЛАРЫН ОРТОЛОРУГАР ВОЛЕЙБОЛГА ТУРНИР БАЛАҢЫАННАТА

Сыла уонна соруга:

- волейболу тыа сиригэр спорт маассабай көрүгүн быһыытынан про-пагандалааһын уонна сайыннарыы,
- волейбол ооньуутуван тыа сирин нэһилиэнньэ-тин араас араҕатын хабыы;
- 50 №-дээх Орто Лена таагы быыбардыыр уоку-рук нэһилиэктэригэр күүстээх хамаанданы быһа-рыы;
- Нам уонна Уус-Алдан улуустарыгар доҕор-дуу, ыаллыы сыһыаннары уонна спортивнай үгэстэ-ри олохтооһун.

Турнир ыһыты бэрээдэгэ:

Турнир икки этабынан ыһытыллар:

- 1 этап — кулун тутар 25-27 кк. Модут сэл. улуустар нэһилиэктэрин ортолоругар сүүмэрдир ооньуулар.
- 2 этап — муус устар 15-17 кк. Уус-Алдан оройуонун Кэптэнигэр түмүктүүр ооньуулар. Күрэхтэһээччилэр 2005 с. муус устар 15 к. түмсэл-лэр.

Турнир кыттылаахтара:

Нэһилиэктэр сүүмэрдэммит хамаандалара икки бөлөҕүнэн кытталлар. Бастагы бөлөх — 40 сааһыгар диэри, иккис бөлөх — 40 сааһыттан үөһэ (хамаандаҕа 50 сааһыттан үөһэ саастаах биэр кыттааччы). Хамаанда саастааба — 7 киһи. Сүүмэрдир ооньуулар түмүктэринэн хас биерди улуустан үс бастың хамаанда түмүктүүр ооньууларга кыттар быраабы ыаллар.

Хос быһаарыы:

Спортивнай эйгэ 45 сыллаах энкилэ суох кыттыгынан сибээстээн Ил Түмэн депутатын кемелөөһөччүтэ В.В. Румянцев бэйэтин итиллээч-чилэрин кытта Кэптэни ветераннарын хамаандатыгар кыттарын көнүлүүргө.

Былырынгы турнир кыайылааҕа Үөдэй нэһилиэтин хамаанда уонна турнир тэрийээччи Кэптэни сэл. хамаанда сүүмэрдир ооньуу-ларга хайдах кыттыгыттарыттан тутулууга суох түмүктүүр күрэхтэһи-лэргэ кылларыллылар.

Түмүктүүр ооньууларга сүүмэрдир күрэхтэһилэргэ кыттыбыт оон-ньооччулар эрэ кириэлиэр.

Финальнай ооньуулар бары кыттылаахтара паспордаах, врач илии баттааһынаах ыспараапкалаах мандатнай комиссияны ааһаллар.

Кыайылаахтары быһаарыы:

Сүүмэрдир уонна түмүк ооньууларга уопсай хамаанданан түмүк сааһынан икки бөлөхтөргө хамаандалар ылбыт уопсай суумаларынан аарыллан таһаарыллар. Бастагы миэстэ иһин 1 очко, иккискэ — 2 очко, үһүскэ — 3 очко о.д.а. Кыайылаах хамаанда саамай аҕыах очкону ыл-бытынан быһаарыллар. Очколарын уопсай суумалара тэннэхэр түбэлтэ-лэригэр кыайылаах маньык быһаарыллар:

- тэн очколаах хамаандалар икки ардыларыгар ханнык миэстэни ылбыт хаачыстыбаларынан;
- хамаандалар икки ардыларыгар ооньуулар ахсааннарынан;
- тэн очколаах хамаандалар икки ардыларыгар очкону сүүйсүү ах-саанынан;
- тэн очколаах хамаандалар икки ардыларыгар партиялары сүүйүү ахсаанынан;
- бары хамаандалары кытта ооньууһунга көрдөрүүлэринэн.

Тэрийэр комитет

Спорт — тулууру, спорт — дьулууру

ЧУЛУУ БӨҖӨС КЭРИЭҢИГЭР

Ньурба улуунун Үөдэй нэһилиэгиттэн төрүттээх Дмитрий Данилов 1959 сыллааха Грозной куоракка ыһытыллыбыт «Труд» спортивнай обществото киин сэбиэ-тин көңүл тустууга түһүлгэтигэр бириэстээх миэстэ-гэ тиксэн, Саха сириттэн мангаһынан ССРС спордун ма-астарын үрдүк аатын ылбыта. Республика бастын тус-тууктарыттан биэрдэстэрэ, СГУ-ну бүтэрэн баран Саха сирин государственнай тренеринэн үлэстэн чулуу тус-тууктары үүннэрбитэ, үөрэх министрствотыгар үлэһити сылдьан республика үрдүнэн 30-ча оҕо спортивнай ос-куолатын астарбыта. Үгүс оройуоннар, куораттар ос-куолаарын анал үөрэхтээх кадрдарынан хааччыһы-ыга, материалнай базаларын тупсарыга кылаатын кыл-лэрбитэ. Киһи ити үлэлэрэ үрдүктүк сыаналанан 1981 с. СР үтүөлээх тренерин, ССРС норуотун үөрэҕиритин туйгуна, СР физкультурага уонна спортка үтүөлээх үлэ-һитин үрдүк ааттарын ылбыта. Чулуу бөҕөнү, талаан-наах тренери, спорду тэрийээччини, амарах аҕаны өлөр өлүү эрдэ илдьэ барбыта. Д.М. Данилов үтүө аатын үйэ-титэр сымаллаах көңүл тустууга үөрэнээчилэр ортолоругар күрэхтэһиилэр ыһытыллылар үтүө үгэскэ кубу-луйда.

2005 с. кулун тутар 27-28-29 күннэригэр Аппааны бөһүөлөгөр көңүл тустууга 1990-91 сс. төрүөх уолаттар ортолоругар Саха Республикатын биердүүлээн уонна ха-маандалан күрэхтэһиитэ тэриллэр. Бу улахан түһүлгэ-ре республика 20-тэн тахса куораттарыттан уонна улуус-тарыттан 200-тэн тахса үөрэнээччи бөҕөстөр күөн көрсөллөрө сабараланар. Күрэхтэһии кылаабынай суд-дуйатынан Дьокуускайтан А.А. Игнатьев, кылаабы-най секретарынан И.С. Кочин ананьылар.

КҮРЭХТЭҢИИ ПРОГРАММАТА

Бастагы күн, кулун тутар 27 күнэ.
Спортивнай делегациялар кэлиилэрэ уонна киин-лэри олохтооһун.
14.00 ч. — 16.00 ч. — мандатнай комиссия.
16.00 ч. — 17.00 ч. — судуйалар, тренердэр, ха-маандалар бэрэстэбиитэллэрин муньахтара.
17.00 ч. — 18.00 ч. — 32, 38, 46, 54, 63 уонна 69 кг. үөһэ ыйааһыннаах бөҕөстөр ыйааһыннара.
Иккис күн, кулун тутар 28 к.
09.00 ч. — 13.30 ч. — барыллааһын хапсыһылар.
13.30 ч. — 14.30 ч. — эбиэт.
15.00 ч. — 15.30 ч. — күрэхтэһиини аһы церемо-нията.
15.30 ч. — 19.00 ч. — барыллааһын уонна фи-нальнай тустуулар.
17.00 ч. — 18.00 ч. — 35, 42, 50, 58, 69 кг. ыйааһын-нара.
Үһүс күн, кулун тутар 29 к.
09.00 ч. — 13.30 ч. — барыллааһын хапсыһылар.
13.30 ч. — 14.30 ч. — эбиэт.
14.30 ч. — 19.30 ч. — барыллааһын, финаль-най тустуулар, кыайылаахтара наҕараадалааһын, ССРС спордун маастарын, Нам улуунун көңүл тустууга старшай тренерин К.С. Павловы улахан спортан ата-арыы церемонията.
Күрэхтэһиитэ кириин билиэтин сыаната: улахан дьонго сарсыарда — 20 солк., эбиэттэн кизэ — 30 солк., оҕолорго сарсыарда — 10 солк., эбиэттэн кизэ — 15 солк.

Физическай культурага уонна спортка отдел

Былыргыны былыт саппат

Дмитрий АРГУНОВ:

«УРУТ ҮЛЭНИТ КИНИ БОЧУОККА СЫЛДЬАРА»

Һыаньнаны киһи кый- а н өйдөөбөт. — 40- тан тахса сыл бэр- шилээхтик үлэ- лээн урут үрдүк хамнаһы аахсарып. Билигин илиигэр туппурт уоох баай- да аххы- ный?

— Бу дин этэр уоох да ба- айым суох курдук, к р е д и т

харчытынан атыыласпыт дьылээх- пин, 10-ча сүөһүлээхпин. Урут да- ҕаны, билигин даҕаны чэбинэй киһи аҥардас хамнаһынан кыйан бай- бат эбит.

— Сэбиэскэй саҕана үрдүк үгүт уонунан сыллар усталарыгар ыабыт ыаньыксыт республикаҕа даҕаны аҕыйах буолуо. Эн уоох на- бараадалааххыный?

— Ленин уонна икки Үлэ Кы- Һыл Знамята уордьаннарынан на- бараадалаахпыт да онтукабар уоох да чэпчэти көрүллүбөт. Саа- май үрдүкү на бараадаһынан 1960 с. РСФСР Верховнай Советын Пре- зидиумун Председателя К.Е. Воро- шилов илии баттааһынаах Бочу- отунай Грамотатын сыаналыбын. 1996 с. «СР норуотун хаһаайысты- батын үтүөлээх үлэһитэ» бочуот- таах аат иҥэрлибит. 1960 с. «Үлэ Албан аата» кинигэ аатым киллэ- риллибит. ССРС норуотун хаһаай- ыстыбатын ситиһилэрин быыс- тапкатыгар кыттан, 357 №-дээх Бочуот Дипломунан бэлэстэммитим уонна быыстапка боруонса мэтээ-

лини туттарбыттар. — Дойдубут ыһыллыбыта 14 сыл кэрингэ буолла. Ити устатыгар саҕа олоҕу тутабат. Икки тутул- тан эн хайатын ордоробун? — Уоох да дьэбит иһин урукку- буи ордоробун. Киһи барыта үлэ- лээх, сарсыгыта эрэллээх этэ. Сьа- на өрүү чэпчирэ. Киһи киһиэхэ та- баарыс, доҕор. «Киһи барыбыт туһугар, бары киһи туһугар» дин дьэбиттээх этибит. Үлэ культурата, барээдэк үрдүк таһымнаахтара. Соҕуруу санаторийга, курортка сынһанарбыт. Уерэх, доруубуйа харыстабыла бөсхө буолара.

Оттон билигин балаһыаньабыт тосту уларыйда. Эбиитин «кэнигэр төп» дьэбиттээ дьылы «суперсокуон» олоххо киирэн ордук кырдыаҕастар, инбалииттар, кыра-хара дьон төрүт да татым үшүт-харчыбыт өттүнэн улаханнак оҕустардыбыт. Үлэни- хамнаһы киһи астымат, барыта саргы-сатарый, онорон таһаарыны намыһах. Оттон соҕуруу эмтэни, сынһаньы туастарынан умнубуп- пурт ыраатта. Ити тэҥизбиллэртэн бэйэбит түмүктэ онорун.

— Эн үлэ маяга буоларгынан урукку да өттүгэр, билигин даҕаны уоох өйбүлүгүн туһаммыкы- ный уонна туһанаҕыны?

— Урукку өттүгэр хаста даҕа- ны Болгариянан, Москвадан сылды- ыталаан сынһаммытым уонна эм- тэммитим. Икки төгүл легковой массыына фондальарынан на бараа- далаахпытим. Оттон үлэ- лээн бүппүтүм кэинэ саҕа дьэ туттар- бар 150 тыһ. солк. суумалаах кре- дити биэрбиттэрин билигин даҕаны ситэ төлүү иликпин. Итинтэн атын өйбүлүгүн туһаммыптын өйдөөбөппүн. Аны сайын атырды- ах ыһын ортогун дьэ 70 саасын туолабын. Ошон этэнигэ буоллахпы- на ити үбүлүүдээх даатаны бэлэ- тизм дии саныбын.

Кэпсэттэ Виталий СЫРОМЯТНИКОВ

Сэбиэскэй саҕана билигин оройу- оммутугар биллиилээх ыаньыксыт, Ленин уонна икки Үлэ Кыһыл Знамята уордьаннар кавалердара Дмитрий Аргунов (Үөдэй) хас бириднэҕабыт- тан оройуонга бастакынан 5200 кг үрүң илгэни ыабыта. Уонунан сыллар- га толору механизациялаах оттуур звенону сапайбыт Үлэ Албан аата уор- дыан III-II ст. кавалердара Егор Прото- попов (Партизан), Кэсип Башев (Сал- бан), сорсуннаах түүлээхчиг, Ийэ дой- ду валютнай фондатын хагатыга кылаатын киллэрбит, Ляхов арылтан биер сезонга 600 кырасы бултаабыт, Иван Кривошапкин (Нам с.), чупуу оҕуруотчуттар Василий Замятин (II Хомуस्ताах), Алексей Парников (Партизан), Иннокентий Колесов (I Хомуस्ताах), суоппардар Иван Охлоп- ков (Хамабаатта), Михаил Пинигин (I Хом.), Егор Аммосов (Хатырык), тра- тористар о.д.а. испиһиктэрин салгыа- хха сөп. Ол эрэри ити чулуу көрдөрүүлээхтэртэн биер да кийди дой- ду үрдүкү на бараадагыгар Социалис- тическай Үлэ Героигун тийэ үүммэ- тэ. ыапыны Уус-Алдан улуунуһунан көрдөххө 8 героидахтар.

Уонунан сылларга кэин туттан кэлбит баһыт үлэһиттэрбит, ыч- чат наставниктара ааспыт кэми хайдах сыаналыылларын, бүтүгү олоҕу хайдах көрөллөрүн туһунан аатырбыт ыаньыксыт Дмитрий Аргунов кэпсээнин эһиги болдом- тоду туттар таһаарыбыт:

— Дмитрий Тимофеевич, ыан- ыксыт үлэтин хаһан, хайдах са- балаабыккыный?

— Сүөһүгэ үлэбин кырабар, хо- тоҕто ынах ыаһыныгар тымтык тутууттан сафалаабытым. Эбэм алдырхай элбэх тымтыгы тыһар этэ. Сарсыарда хотонго тымтык- тарбытын кыбынан тахсарбыт. Арабын кытта биригэ төрөөбүт эди- ийим Александр Тихонова эбэби- ннэн сүөһү үлэһиттэрин бастына- ра этилэр. Кинилэргэ илии-атах бу- олан көмөлөһөн, хотон үлэтигэр сыстыбытым. Кинилэр үтүө майгы- лара, үлэ-тардыһыылар миигин элбэххэ үөрөппүттэр. 1959 сылла- ахха эдэһийим ылдыан кинини сол- буйан ынахтарын ылбытым.

— Ыччат-комсомольскай фер- мата хаһан тэриллибитэй?

— 1960 с. Дьаранатта ферма үлэһиттэрэ Тон Бастаах сайылы- ҕар үлэ-лээбиппит. Ыччат-комсо- мольскай фермата тэриллибитигэр миигин старшайынан анаабыттара. Сайылыкка миигин кытта Николай Шестаков, Екатерина Крыжановс- кая, Ульяна Дмитриева, Мария, Иван Охлопковтар бааллара.

Саас кулун тутар ыйга «Нам» совхоз тэриллибитэ. Билиги коллек- тивыт ферма хас бириднэҕабыт- тан 2-лии тыһ. кг үрүң илгэни ыла- ҕа ыныры таһаарыппыт. Ону 2500 кг үтүү ыаммыт аһарыппыт уонна ЫБСЛКС уобаластааҕы ко-

митетын көһөрүлүө сылды- ар Кыһыл Знамятынан на- бараадалаахпыт.

Күһүн сайылыктан Үөдэйгэ көһөн киирбиги- гэр 10-с кылааһы бүтэрбит өбүлөр комсомольскай пу- тевканын билиги ферма- бытыгар үлэли кэлбиттэрэ. 1976 с. аҥардас ыччат үлэһит «Дуудала- лаах» фермата тэриллибитэ.

— Эн ыаньыксытынан төһө өр- үлэ-лээтэй?

— Сэри сылларыгар эбэм эмэ- эхсингэ хотонго тымтык туппун- пун аахтаахха пенсияга тахсыах- пар дьылы 40-тан тахса сыл үлэ- лээт. Ити сылларга хас бириднэҕа- ынахпыттан 1960 с. — 2500 кг., 1970 с. — 3000 кг., 1980 с. — 4000 кг., 1985 с. — 5200 кг. үрүң илгэни ылбытым. 1960 сылтан сафалаан ыччакка на- ставниктаабытым. Мин оскуолабын үгүс выпускниктар ааспыттара.

— Совхозтар ыһыллыларын саҕана бай-дуол үллэстиигэр уоох пайга тиксиккыный?

— Үлэ-кэпсээм Николай Шес- таковтуун техникага тиксиктэ- хпит. Совхоз ыһыллыгыгар өрүү буоларын курдук кырдыаҕастары иккис уочаракка хааллабыттара. Биһиэхэ холбоон-илбээн, быстах- быстах 10-чалы сүөһүнү биэрбит буоллахтарына, кэлин үлэ- киир- бит дьон 2-лии-3-түү бүк элбэх сүөһүнү ылбыттара. Итиник бала-

эниһэ ылыналлар... уонна быһаа- рыны күүһүгэр хааллараллар.

Прокурор сөбүлөспэт, аны суук- ка мунууах быһаарыта федераль- ный сокуону утарарын быһыгынан ирдэбил түһэрэр. Киһи этэрин-н улуус мунууах быһаарытыгар бэйэтин боломуочуйатын аһары түспүт, комиссия бырааптарын уонна компетенциятын кэспит. Ол туһунан «РФ граждандарын быы- бардыр бырааптарын уонна рефе- рендумга кыттар бырааптарын сүрүн мэкитилэрин туһунан» Феде-

бэлиэтир уонна быһаарыны аатып- суолун, бастакы пуунун олоҕу дьайбатын быһыгынан билдинэр. Атырдыах ыйын 12 күнүгэр мунуу- ах председателэ Н.Н. Башев суут быһаарытытын эмиз Үрдүк Суукка ааһынарга үгүсү түһэрэр. Бу ааһы- ныга Н.Н. Башев улуус мунууа- ҕын быһаарыта куоластааһын кэспиттэн 20 хонук ааспытын кэ- нэ ыһыллыбытын, онук быһаарыны үлэтигэр орооһуу суогун, олохтоох органнарга депутаттары талыы хо- нуластытынан быыбар комиссия-

дьоммут буолаллар. Үөһэ ахтыбыт мөккүөрбүтүгэр улуус мунууаҕын сордоох-мунууах быһаарыта эрдэт- тэн кумааһыга эрэ хаалар дьыл- ытын сорох депутаттар тутта саба- балаабыттара, быстах санааттан туттунарга этэн көрбүттэрэ, хомой- уох иһин, болдомтоҕо ыһыллыба- таҕа.

I Хомуस्ताахан быыбарга аль- тернатива суогун, быыбардыр сир хааччылыбатаҕын, быыбар табы- гаҕа суох бириэмэҕэ болдоммутун аҥардас комиссияга эрэ ыйаан кэ- биһэргэ холонуу ити курдук сокуо- ну кэнигэ тиэрдибит. Депутат Р.Г. Попов «сокуону билбэпит биһиги итэҕэспит» дин сөрү-сөпкө эппит, оччотугар эрдэттэн юристары кыт- та консультациялар тоҕо кыла- лыбатай? Баҕа санааны, эмоцияны өрө туппакка, быыбардааччылар интэриэстэригэр табиан сөптөөх быһаарыны ыһыллыахха баара. Онтон да суох быыбар көһөн Госду- маҕа быыбардары кытта холбуу ытыллыбыта эбээт! Маны таһы- нан Киһи быыбардыр Комиссият- тан бэрэбиэркэ кэлэн сокуон ирдэ- билэн кэһин суогун, үлэ бэрээдэ- гин эрэ итэҕэстэр баалларын бэлэстэбитин эмиз учуоттуохха баар этэ.

Улуус мунууаҕын үс сессияты- ҕар быыбар комиссиятын үлэтин сыаналааһын араастардаах: 2003 сыл балаҕан ыйын 17 күнүгэр мунууахха комиссия мөлтөх үлэтин бэлэстээһингэ 23 депутат сөбүлэ- спит, 2 — туттуммут. Оттон ити дьыл ахсынны 28 күнүгэр мунууахха комиссия үлэтин мөлтөүгүн сыан- лааһынга 16 депутат сөбүлэһэр, 4 — утарар, 7 — туттунар. Дьылаҕа прокурор ороскуотугар депутаттар сомоҕолоһо охсон 2004 с. олунньу 3 күнүгэр сессияга прокурор быра- чыаһын 20 депутат ылыммат, 4 — туттунар.

Улуус мунууаҕа эрдэттэн сүүтэ- риллээх мөккүөргэ киирбитин сүрүн төрүөтүн депутат Г.Г. Местников күүскэ турууластытын бэлэстээххэ наада. Урут парламенга үлэ-лээбит опытаах, апарыятаах депутат ити да буоллар бу үс сессияга 12 төгүл тыл ылан, даактаһан, олунньу 3 күнүгэр мунууахха «дьыла суукка тийдэһин кырдыктытын дакаасты- ахтытын сөп» дьэбитэ быһаарылаах өрүтүнэн буолбут. Биир депутат «бө- пүрүс быыбар комиссиятын предсе- дателин аатыгар сытара буолуо» дин сабадалаһынын бу дьыла субъектив- ный өрүтүнэн ыһынар, биигэр ылым- мат билигин улахан оруола суох. Этэр- гэ дьылы, «после драки кулаками не машут».

В. КАСЬЯНОВ

Улуус хаһыатын кулун тутар 12 күнүнээҕи 32 №-гэр «Ааһыны ыһыллыбата» дин Саха Респу- бликатын Үрдүкү суутун граждандскай дьыалапарга коллегиятын 2004 с. балаҕан ыйын 29 күнүгэр улуус мунууаҕын кассационнай үгсүлэ- рин ылыммакка хаалларар туһунан быһаарытын бэчээттээбиппит. Манын суут нөҕүө быһаарсыы туохтан төрүүтэммитин, хайдах быһылаах үһээн-кэнээн быһаа- рыллыбытын ситилин кэспиттэ дин эрэнэрибитин докумуонна- ҕа олобуран толоробут.

2003 с. бэс ыйын 11 күнүгэр улу- ус мунууаҕын быһаарытынан 2 №- дээх Үөдэйдээҕи уонна 12 №-дээх Педколледжааҕы быыбардыр оҕуруктарга депутаттары талыа эби быыбардар анаммыттара. Ма- ныаха олохтоох дьаһалта (баһ. И.А. Зыринов) уонна территориаль- ный быыбардыр комиссия (предс. С.Д. Кобыкова) бэйэлэрин болому- чуйаларынан бу быыбардары ытарга эбээһинэстэммиттэрэ.

Түөрт ыйынан, балаҕан ыйын 17 күнүгэр, улуус мунууаҕын XIX сес- сиятыгар бу оҕуруктарга быыбар- дары ытыгыга улахан моһуоктар үөскээн ыксаллаах балаһыаньаны ырыты барыта. Ол курдук Үөдэй- дээҕи оҕурукка альтернатива суо- гунан, оттон Педколледжа студен- нар каникулга, преподавателлэр уопускаҕа сыдыалларын быы- барга отой аҕыйах киһи кыттар сабадаларынан ТИК председате- лэ С.Д. Кобыкова болдьоҕун көһөрөн РФ Госдумаҕа быыбардары кытта холбуу ытарга этии киллэрбитэ.

Онуоха кадровой, правовой по- литикаҕа бастайааннай комиссия председателэ Г.Г. Местников ман- нык «провал» тахсытыгар буруу территориальная комиссияга сүктэрибэт уонна прокуратураҕа дьыала түһэрэргэ дин араллаан сафалаамыта. Таарыччар Гаврил Гаврильевич колледжага былыр- ғылы олоҕоллоругар, сокуону бил- бэттэригэр сонньуйбута. Депутат И.З. Кривошапкин комиссия үлэтин сыаналырга улуус мунууаҕа ко- мпетенцията суогун санаппыта, от- тон А.Х. Христофоров бу дьыала- ны сокуонуттар быһаарытыгар биэрээххэ дин этиитэ ылыммылакка мунууах быыбар комиссиятын уонна МТ дьаһалта- тын мөлтөх үлэ-лэрин бэлэтиир уонна салгы кэлэр сессияга илди- ритиһэргэ быһаарылы ыһынар.

2003 сыл ахсынны 11 күнүгэр республика Киһи быыбардыр ко- миссиятыгар 12 участкалардаагы быыбар комиссияларын председа-

теллэрин илии баттааһынаах сай- абылыанна киирэр. Онно террито- риальная комиссия (председатель Кобыкова С.Д., секретарь Новгоро- дова О.А.) РФ Госдумаҕа быыбар- дарын ытыгыга федеральная Со- куон 4 ыстатыатын кэспитин ту- Һунан үгсүбүттэр, ол иһигэр быыбардыр участкаларга быы- бардааччыларга сөптөөх усулуо- буйаны хааччыйбатаар, участка- тардаагы комиссиялар чилиэнэрин ситэри үөрөппүттэр, бланкалары- нан хааччыйбатаар о.д.а. чопчу бу-

Сокуону билиэххэ, тутуһоохха уонна туһаныахха ААҤЫНЫ ТОҕО ҮЛЫНЫЛЛЫБАТАҕАЙ?

руйдааһынар тиһилибиттэр. Ах- сыһы 17 күнүгэр «Единэй Росо- лтан» кэтээн көрөөчү Б.Н. Попов Үөдэйгэ быыбары ытыгыга сокуон ирдэбилин кэһинилэри тиспит сайа- былыаннахта улуус мунууаҕын председатели уонна МТ баһылы- ҕын аатыгар киирэн тиһиллэр. Бо- рис Николаевич олохтоох дьаһал- та быыбар мисэстэтин биэрэргэ бы- хаарыта, туттары аага, баһаарынай сулууспа бэрэбиэркэ- тин туоһулуур кумааһы, плакаттар, бланкалар суохтары ыйыт уонна «иникитин Үөдэйгэ биер быыбар- дыр сир сөп буолуо» дин санаа- тын эппит.

Ииньэ ҕынан ахсынны 28 күнүгэр улуус мунууаҕа ити үөһэ ахтыллыбит 12 председате- лэ үгсүттүгэр уонна Попов сайабылы- аннаһытыгар олоҕуран быһаарыты- ҕар территориальная быыбар ко- миссиятын үлэтин мөлтөүгүн сыан- алыр уонна Киһи быыбардыр комиссияга ытар, бу комиссияны ыһарга уонна саҕа комиссияны олохтуурга дин этиини депутаттар өйөөбөтөхтөр.

Мантан салгы дьыаланы соку- онуттар илиигэ ылааллар, право- вой сыанабыл прокурор өттүгэр соһучу буолан тахсар. Ол өйдөнөр — прокурор эмоциянан салайтарыа суохтаах, сокуон буукубатын кыра- ҕытык көрөр сорукутаах, ошон 2004 с. тохсунньу 19 к. улуус мунууаҕын быһаарытыгар бырачыастыгар, көтүрүргэ модьуйар. Оттон депутат- тар олунньу 3 күнүгэр маны сибиди-

ральной Сокуон 20 ыст. 12 п. ыры- лыччы этиллэр: «Быбар комисси- ылар бэйэлэрин компетенциялары- ҕар государственной уонна муниципальнай органнартан тутулуҕа суох», — дин. Аны ити сокуон 20 ыст. 8 пуунугар муниципальная органнар быыбар комиссиятын үлэ- лэригэр сыанабыл биэрэр быраап- тара суога, комиссия үлэтин хаач- чахтыр ханнык да быһаарыны ылар бырааптара суога ыйыллар.

Ошон Нам оройуоннаагы суута (судья Е.П. Николаева) прокурор ирдэбилин өйөөн улуус мунууаҕын 2003 с. ахсынны 28 күнүгэр бы- хаарытын көтүрүргэ дин түмүкэ кэлбит. Маныаха улуус мунууаҕын председателэ Н.Н. Башев, бэрэстэбиитэл Г.Г. Местников суут бы- хаарытын кытта сөбүлэспэккэ Үрдүк Суукка ааһыналлар, 2004 сыл ыам ыйын 31 күнүгэр граждандскай дьыалапарга Үрдүк Суут коллегията бу дьыаланы ырытан баран Нам оройуоннаагы суутун быһаарытын көтүрэр уонна хат- таан көрүүгэ ытар. Манна колле- гия улуус мунууаҕын ахсынны- таагы быһаарыта ханнык да пра- вовой өттүнэн дьайыны туруорбатаҕын сүрүн төрүөтүнэн ааҕар Судуругут эттэххэ, депутат- тар комиссия үлэтигэр сыанабыл биэрбэтэхтэр, тус санааларын эрэ эппиттэрин курдук сыаналаммыт.

Ол эрэри атырдыах ыйын 3 күнүгэр Нам оройуоннаагы суута (судья Федорова П.И.) улуус мунууаҕын ити быһаарыта Федераль- ный Сокуону утарарын өссө төгүл

тын сорох боломуочуйалара бэйэни салыһыны органнарыгар берилли- эхтээхтэрин о.д.а. эрдэстэбэт уонна Нам оройуоннаагы суутун 2004 с. атырдыах ыйын 3 күнүгэр быһаарытын көтүрүргэ көрдөспүт.

Ити курдук икки сууту, икки ааһыныны аһаран бүтэһиктээх курдиск кэлэбит. Бу биер сылтан ордук эрийсиптээх, мөккүөрдээх дьыалаҕа түмүктээһин 2004 сыл балаҕан ыйын 29 күнүгэр республи- ка Үрдүк Суутун граждандскай дьыалаларга коллегиятын мунууа- ҕар оҕоһуллубута. Коллегия дьыала матырыйаалларын ырытан ба- ран Нам оройуоннаагы суутун атырдыах ыйын 3 күнүгэр быһаа- рытын уларыппакка онунан ха- алларда, оттон улуус мунууаҕын ааһынар үгсүттүн ылыммата. Ма- на Федеральная Сокуон буукубата толору өрөгөйдөөн коллегия быһа- арыта күүһүгэр киирбитэ.

Сокуоннары дьон онорор, ону дойду үрдүкү инстанцията — Госу- дарственной Дума ылыммытын, Президент биэрэгэспитин кэинэ ту- тунар, толорор эбээһинэстээхпит уонна туһанар бырааптаахпыт. Мөккүөр суох, сорох сокуоннары үгсүтү сөбүлэбэт, холобура, 122 №-дээх Федеральная Сокуон чэл- чэтиилэри уҕа-ханас хайытан, харчынан солбуян кыаммат араҕа ноһоонко хаалгытын көрө-билэ сыдыабыт. Ол да буоллар тутуһар- ҕа, толорорго күһэллэбит. Госдума- ны, депутаттары төһө да астымма- тарбыт бэйэбит талыт итэҕэллээх

Күннэтэ көрөр дьоммут

КЭРЭ, ЫРААС ДУУҔАЛААХ КҮН КУБЭЙ ИЙЭ

Айыарага ийэбин
Ахтан-сааһан ийэбин...

Хатырык нэһилиэгин дьонун-мааны ыалын ийэтэ, олоххо, үлэһэ үтүө хопобурунан, айыбаттан бэриллибит айылгы майгытынан бар дьонун махталларын, убаастабылларын ылбыт, үлэ, тыыл ветерана, Герой-ийэ Елизавета Васильевна Сивцева 70 сааһын туолла. Кини 1935 сыллаахха, кулун тутар 21 күнүгэр Мүрү күөлүн арбаа баһыгар олохтоох колхозтаах Гоголевтар дьиз кэргэттигэр күн сири кербүтэ. Абата Васильев Лукин Аба дойдун сэринитигэр бастакы хомуурга ыгырылган, 4 сыл усталаах-туоратыгар өстөөбү утары кыргыһан, сэрин толоонуттан «Хорсунун иһин» мэтэзлээх эриһиллэн, өстөөхтөн ылбыт баһыттан 1945 сыллаахха өлбүтэ.

Колхоз ыанньыксытынан үлэлиир ийэтэ Анастасия Еремеевна 5 кыра оҕолорунаан тулайаах хаалбыттар. Лиза кыра сааһыттан ийэтэ биригэ төрөөбүт адыһыгэр Балбаарага иттиллибит. Кини оҕо сааһа туналанаах нүүрдээх Тулуна илин эгэр биэр кэрэ дыккы айыллаах сиригэр түгэс кестөр ыраас уулаах Таргылдыма Эбэ хонногор-быттыгар ааспыт.

Очотоого сэрин сылларынааҕы тыа сири колхозтааҕын тулайаах агардаах оҕолорун аас-туор, кыһалдаах олохторун эппитинэн-хаамытынан билбипит бээт биһиги, билгитин сааһыбыт дьон Сайынын кыракый. Лизата суох колхоз ферматын ыһаҕа хомуллубата, ныйраһы көрүллүбэтэ, ото муһуһуллубата, күһүнүн хомуурун үлэтэ барбата. Баларга барытыгар 8-9 саастаах Лиза кыыскаан көмө буолан, улахан дьону кытта тэҥнэ сылдыра. Баар билгитин ким эмэ итэрэйтти, ол эрэн сэрин сылларын оҕотун оловор чаччы онук этэ.

Сэрин да кэнниттэн сут-кураан сатыылаан ачыктааһынаах, кыһалдаах сыллар ааспыттара. Лиза алын кылаастарга дьиститтэн сылдан биэс биэрэтэлээх Томтор начальнай оскуолатыгар үөрэммитэ. Үөрөһүн Мүрү орто оскуолатыгар салгыырга быһаарыммыта. Онно мистэстэ туолан интернакка ыларган аккаастаабыттарын, төһөнөр кыһалдааҕа кыһаттаран, сытыы-хотуу кыысчан комсомол райкомун I секретара Ф.И. Васильев үлэлиир дьистин ыйдаран тийээн ыгыты-ыгыты көрдөспүтүгэр интернакка ылларбыта. Интернактынан, ыалынан эгэрдэнэн 7-с кылааһы бүтөрбүтэ. Үөрэнэ сылдан комсомолга кирибит быһыылааҕа, оскуола комсомольскай тэриэлтэтин муньагар тыл этэрин өйдүүбүн. Сэттис кылаас кэнниттэн салгыы үөрэнэр кыага суох буолан 17 саастаах кыыс Суоттулууур айан суолун кытыгытыгар турар Хардыы бөһүөлүгүн маҕаһыныгар атыылааччынан кирибитэ.

1953 сыл сааскы чарылхай күнэ үүммүтэ. Куоракка курска үөрэнэ сылдыар Баатаҕай уола Николай айан суолунан ааһан иһэн тоҕор эрэ эмискэ маҕаһыныга көтөн түспүтэ. Хоһоонго хоһууларын курдук кэрэ дүүһүннээх эдэркээн атыылааччы кыыска санаата курдатты таттарбыта. Кыһа даҕаны эмискэ баар буола түспүт сөргөх туттунуулаах, аһарас майгылаах, эргичинээбит эдэр уолу хайдах эрэ сонургуу, сөбүлүү кербүтэ. Ардыгар кини инники дьылдаһытты быһаарар мүнүүтэлээх түгэниэр баар буолаллара чаччы быһыылаах.

Дьэ ити курдук Лизалаах Николай маҕаһын кыра дьистигэр соһуччу көрсүүһүлэрэ, 10 оҕо куттары оҕоһуута, дьон-сэргэ төрдө буолар дьылдаларын айыыта, инники олохторун дьоллоох тускула тардан, 1954 сыл ыам ыйыгар Баатаҕай сэмбэттэн ыал буолар доккумуоннарын туштуттара.

Николай Иванович Дьоксуоскай-дааҕы колхозтар салайааччыларын бэлэмниир оскуоланы бүтэрэн, киниэхэ эрэ баар уҕараабат эрчиминэн төрөөбүт Баатаҕайыгар колхоз салайар үлэлэригэр күнү-дьылы аахсыбакка түбүктээх үлэ үөһүгэр сылдыбыта. Лиза даҕаны олорон хаалбатаҕа. Найахы, Баатаҕай балыһаһарыгар медиастарэлээн ыарыһахтар тустарыгар үгүс түүннэри утуйбакка аһарбыта. Дьоллорун булсубут илээх эдэр кэргэниилэр бириэмэ аһарын билбэккэ да хаалбыттар. Николай төрөөбүт дойдутугар Баатаҕайга 6 оҕо ийэтэ-аҕата буолбуттара.

1964 сыл Уус-Алдан уонна Нам оройуоннарын холбоһууларынан Николай Иванович М. Аммосов аатынан совхоз парткомун босхоломмут секретарынан быһбарданан 6 сыллата кэриэтэ оҕолордоох ыал Нам Хатырыгар көһөн күкүрдэнэ кэлбиттэрэ. Хатырык сирэ-дойдута барахсан үтүө алҕааччы алҕабытын курдук, Сивцевтар дьиз кэргэттигэр 40-ча сыл этэҥнэ олоҕу тускулаан кэллэ. Хатырыгы 4 оҕо төрөөбүт дойдуларынан аарыналлар. 50-ча сыллаахтарга иккисийэх бэйэлэрэ 10 оҕо ийэтэ, аҕата, 30-ча сизин, 6 хос сизин таптааллаах эбэлэрэ, эһэлэрэ кизин уруу-аймах төрүттэрэ буолар дьоллонулар.

Хайдах курдук билгитин олох үтүө ыччаттарын иитэн таһаардылар дьонун-мааны убаастабыллаах дьоммут кэргэниин Сивцевтар: 4 ис дьыала офицера, 2 учуутал, 2

медицинскэй үлэһит, 1 культура үлэһитэ, 1 предприниматель. Иккис дойдун оҕостубут Хатырыгар Елизавета Васильевна 8 оҕолонон баран Хатырыктан Нам селизоньэтигэр сылдан иски сыллаах медиастарэлэр үөрэхтэрин бүтөрөн 30 сыл устата Хатырык бар дьонун доруобуйаларын туһугар үтүө суобастаахтык үлэлээтэ. Күннээҕи олоххо «Оҕо» баттатан олоҕор үһү» дьиз сураҕы үгүстүк истэбит. Онтон үлэҕэ дьулуурдаах, олоххо тардыһылаах Елизавета Васильевна 37 сыл доруобуйа харыстабылын үлэһитэ стажтаах, нэһилиэк, улуус дахталларыттан общественной олохторун биер актыыбынай кыттыылааҕа.

Кини Хатырык балыһатын коллективин профсоюзун комитетын председателинэн, Хатырык нэһилиэгин сэмбэттин депутатынан, исполкомун чилиэтинэн, нэһилиэк дахталларын сэмбэттин салайааччытынан, оройуоннааҕы дыхтар сэмбэттин чилиэтинэн быһбарданан үлэлээбитэ, уус-уран самодеятельностэ актыыбынай кыттыылааҕа. Киниэхэ эмп үлэһиттэриттан биер бастакынан Коммунистической Үлэ ударнигынаа ингериллибитэ. Елизавета Васильевна республикатааҕы мантыйгы «Махталлаах Саха сирэ — Герой-ийэлэргэ» акция, Тихий океан регионнарын дойдуларын (КНДР, Лаос, Вьетнам, Кампучия, МНР, ССРС) делегацияларын кытта көрсүүһүлэр кыттыылааҕа.

1974 с. Елизавета Васильевна «Герой-ийэ» бочуоттаах аат ингериллэн, Герой-ийэ уорданынан наараадаламмыта. Доруобуйа харыстабылыгар үһүн сыллардаах эңгилэ суох үлэтин иһин «Аба дойдун Улуу сэринитигэр 1941-45 сс. килбиэниэх үлэтин иһин», «Үлэ ветерана», «Кыһыны 50 сыла» мэтээллэринэн, үрдүкү тэриэлтэлэр үгүс ахсааннаах бочуотунай грамоталарынан, махтал суруктарынан наараадаламмыта. 2004 с. Н.И. Сивцевтин биригэ олорон ыал буолбуттара 50 сыла буолан кыһыл көмүс сыбаайбаларыгар Нам улуһун «Бастыҥ дьиз кэргэттигэр» бочуотун кинигэтигэр суруллубуттара. Улахан дьиз кэргэн ытык-мааны ийэтэ Елизавета Васильевна ыал буолбута 50 сылын устатыгар дьиз, балыһа түбүктээх үлэтигэр ордон, төһөлөөх ыалдыты, хоһоһуну үөрэ-көтө, мигилиһэ көрсөн, ити чэйинэн күндүлээн, эйэрэстик, истинник астыннара көпсөтөн бар дьонун үтүө махталларын ылан ыллаҕа.

Елизавета Васильевна уонна Николай Иванович дьоллорун булсан, күндүтүк санаһан, үһүн сылларга истинник таптаһан, диригин убаастаһан олорон кэлбит илээх олохторо дьонго-сэргэҕэ үтүө холобурунан буола туруохтун!

В. БОЧКАРЕВ,
үлэ, тыыл ветерана

Төлөбүрдээх төрүөккэ бэчээттэнэр

Учуутал — уус чулуута СЫАНАЛАНАР КИҢИ

Нам улуһун

Үөдэйгэр олоҕор сэрин уонна педагогическай үлэ ветерана Ульяна Иннокентьевна Жиркова бу дьыл кулун тутар 23 күнүгэр 75 сааһын томточу туолар. Кини олоҕор биридэ кэлэн аһар үбүлүүһүнэн сибээстэн, кинилин Томпо улуһун Кириэс-Халдыаайы оскуолатыгар биригэ үлэлээбит сылларын санаан, учуутал уонна кини быһытынан Ульяна Иннокентьевна туһунан мизэх туох өйдөбүл хаалбытын кэпсиргэ санаһым.

Мин ити үөһэ ааттаммыт оскуолаҕа 1970-1979 сс. директорунан, завучунан үлэлиирбэр кини 5-10 кылаастарга биология учууталынан үлэлээбит. Кини уроктарыгар элбэхтик сылдыбытым, оһон учуутал быһытынан туоһун-ханныгы үчүтэйдик билбитим.

Ульяна Иннокентьевна ытыгар уроктара ирдэнилэр программа иһигэр хаайтарбакка, куруук кизин хабааннаах, олоххо чугас буоланнар, оҕо интэриэһин тардара, кинилэр билгитэ-көрүүгэ дьулуурдарын күһүрдэрэ. Ытыгар уроктарыгар нагляднай пособиелары сатабыллаахтык туһанара, практической үлэлэри ытан, урокка ылбыт билгитэрин чигэтэрэ. Ол да иһин үөрэтэр предметигэр үөрэнээччилэр 100% билгитин ситиһэрэ, үөрэтэр оҕолорун агардарын кэригэ 4-5 сыаналарга үөрэнэрэ. Үөрэхтэрин ыарырттар оҕолору кытта урок кэнниттэн эбии үлэлэһэрин көрөрүм.

Кини үөрэтэр предметигэр оҕо барыта учебниктаах буолара. Кэнник билгитим, кини куораттан бэйэтин харчытынан атыылаһан аҕалар эбит. Оскуола көрдүөрүгэр, учительскайга, кабинеттарга сибээки олордутун саалаабыта, оһон оҕолору эстетическай иттигэ улахан көмөнү оҕорбута. Герой Охлопков пааматынньыгар сыйры өрө таһар кирилизэ икки өттүгэр, оскуола тулатыгар мас олордутаалабыта биер да өлбөккө олус үчүтэйдик үүммүттэрэ, оскуола тас көстүүтүн кизгэспиттэрэ.

Ордук табыллан оскуола пришкольной участкаҕын үлэлэспитэ: бурдук, хаппыста, хортуппуй араас суортарын, арбуз, дыня, помидор уола. Оҕурут астарын олордутаалаан, өлгөм үүнүүнү ылаттыыра.

Күһүн ол үүнүүтүн үксэ оскуола интернактыгар эбии аһылык быһытынан бэриллэрэ. Соробун нэһилиэһиңгэ атыылаан, ол харчытынан оскуола техникагыгар саппаас чаас атыылаһарбыт. Биллэн турар, ити пришкольной участкаҕа үлэлэспит оҕолор олоххо наадалаах практической библини ылбыттары саарбаҕа суох.

Ульяна Иннокентьевна оскуола уроктарынааҕы үлэлэригэр актыыбынайдык кытырынан мунгурдаммакка, нэһилиэккэ да биллэр-көстөр үлэни ыһыһыта. Ол курдук икки сыл «Бүөр» зонатын начальнигынан үлэлээбитэ, зоналар икки ардыларыгар куоталаһыга кыайылааһынан тахсыталаабыта.

Учуонай зоотехник буолан, производственной үөрэх кирибитигэр, животноводство дьиз предмет кыргыттарга бэрт ситиһинилээхтик үөрэспитэ. Фермаларга баран элбэх практической көмөнү оҕороллоро, өрөбүл күннэргэ ыанньыксыттары солбуйаллара.

Дьистигэр үчүтэй хаһаайка быһытынан, ыалдытымсаарынан биллэрэ. Кинилэр үгүстүк командировкаҕа кэлбит ыалдыттары мунорон, маанылаан ыгыталлара иһиллэрэ (Москвадан, республикаттан, Минздравтан, отдел культуры артыстара).

Кини төһө да 75 сааһын туоллар, билгитин да үлэлиэн баҕылаһын туһунан этэр. Кини пенсияҕа тахсан баран, хоһоон суруйуугунан дьарыктанар эбит. Ол курдук оройуон хаһыатыгар «Номох буолбут олох» дьиз М.К. Аммосов туһунан хоһоонун «Энсиэли» хаһыакка бэчээттипит. Уопсайа 40-ча хоһоонноох.

Коллегабын үбүлүүһүнэн итти-истинник ээрдэлиһин уонна киниэхэ бары үчүтэй баҕарарын. Үтүө суобастаахтык үлэлээбит оскуола, үөрэх министрствота, үбүлүүһүнэн сибээстэн Ульяна Иннокентьевна туох эмэ махталы оҕороллоро буоллар дьиз санаанан салайтаран суруйдум.

Н.Т. СЛЕПЦОВ,
сэрин кыттымыҕа,
педагогическай үлэ, РФ спордун
уонна туризм ветерана,
Покровская к.

Төлөбүрдээх төрүөккэ бэчээттэнэр

Есть такая профессия — Родину защищать!

НАШ МОЛОДОЙ ДРУГ!

Получив аттестат зрелости, тебе предстоит сделать важный и ответственный шаг: принять решение кем быть, какую выбрать профессию.

Желающих стать офицером ждут военные институты и университеты. В военно-учебные заведения принимаются:

- гражданская молодежь в возрасте от 16 до 22 включительно;
- солдаты, сержанты, проходящие военную службу или уволенные в запас в возрасте не старше 24 лет;
- выпускники суворовских училищ и кадетских корпусов.

Желающие поступить в училище подают заявление в военный комиссариат до 1 мая года поступления. Отобранный кандидат в военном комиссариате проходит медицинскую комиссию на годность к поступлению в военно-учебное заведение. Вступительные экзамены проводятся с 5 по 20 июля. Кандидаты обеспечиваются бесплатным проездом, а по прибытии в училище — бесплатным питанием. Оценка общеобразовательной подготовки кандидатов осуществляется путем проведения экзаменов обычно по следующим предметам: математика, физика, русский язык, физ. подготовка.

Без вступительных экзаменов принимаются выпускники суворовских училищ и кадетских корпусов. Лица, окончившие первый и последующие курсы гражданских вузов, могут быть зачислены без экзаменов после соответствующего собеседования.

В наше время очень трудно получить образование бесплатно. А в военных институтах курсанты состоят на полном государственном обеспечении. Им ежегодно предоставляется зимний каникулярный отпуск продолжительностью две недели и очередной отпуск летом продолжительностью один месяц. Летом для проезда к месту отдыха и обратно выдаются проездные документы.

Выпускники военно-учебных заведений МО РФ получают:

- высшее военно-специальное образование;
- гражданскую специальность в соответствии с государственными образовательными стандартами профессионального высшего образования;

— диплом государственного образца о соответствующем образовании и квалификации;

- водительское удостоверение категории «ВС»;
- по окончании ВУЗа присваивается офицерское звание «лейтенант».

В военно-учебных заведениях созданы все условия для успешной подготовки высококвалифицированных военных специалистов. Обучение организовано по семестрам. Семестр заканчивается экзаменационной сессией. После зимней сессии курсантам предоставляется 2-х недельный отпуск. При убытии в летний отпуск курсантам выдаются бесплатные проездные документы в любой населенный пункт к месту проведения отпуска, а также выплачивается материальная помощь. В течении 5-ти летнего срока обучения курсанты получают подготовку в объеме высшего учебного заведения по комплексу общенаучных и общинженерных дисциплин. По достижении 18-ти лет с курсантом заключается контракт на время обучения и выплачивается денежное довольствие военнослужащего, проходящего военную службу по контракту.

В области специальной подготовки курсанты получают объем знаний, необходимый для проектирования, эксплуатации, технического обслуживания и ремонта механического, электроавтоматического оборудования, электронно-вычислительной радиотехники.

С 2005 года изменились условия приема в пограничные институты ФСБ России.

Кандидаты из числа граждан женского пола принимаются в следующие ВУЗы:

- Военная академия связи (г. Санкт-Петербург), по специальности «Автоматизированные системы обработки информации и управления» — в возрасте от 16 до 22 лет годные по состоянию здоровья, обязательно — знание английского языка в объеме школьной программы. Вступительные экзамены: математика (письменно), физика (устно), русский язык (изложение), физ. подготовка по нормативам.
- Новочеркасское высшее военное командное училище связи (военный институт), по специальностям «Радиосвязь, радиовещание и телевидение», «Сети связи и системы коммутации», — в возрасте от 16 до 22 лет годные по состоянию здоровья. Вступительные экзамены: математика (письменно), физика (письменно), русский язык (диктант), физ. подготовка по нормативам.

Если Вы твердо решили стать офицером, Вас ждут военные училища. По всем интересующим вопросам обращаться в военный комиссариат Намского улуса или по тел. 41-4-46.

ИЙИРЭХ ТЫЛЛАР

Күн күбэй ийэбитин, эбээбитин, эдьинийбитин **ЕЛИЗАВЕТА СЕМЕНОВНА КОШКИНАНЫ** ис сүрэхтэн иттигтик-истинник 70 сааскын туолбукунан эвэрдалибит!

Баарабыт күндү кийибитигэр саппаарбат санааны, сааскы ыраас халлааны, эйэрэс мичээри. Махтанабыт сылаас сыйһынгар, ахсаабат кыһамныгар, эйигини кизн туттабыт, холобур онгостобут. Кытаанах доруобуяны, уһун үйэни, дьоллоох байылыат ологу, куруук үөрө-көтө сырыт диян алгыбыт.

Эврдэни кытта уолук, кийиитин, баатыларын, бырааттарын

Убаастабыллаах үлэ ветеранарын **ПОПОВА ТАТЬЯНА ЕГОРОВНАНЫ 55, НОВГОРОВОДА ЕВДОКИЯ СПИРИДОНОВНАНЫ 65, тыйыл үлэ ветеранын, кооперация туйгунун АРТАМОНОВА АННА ДАНИЛОВНАНЫ 75** саастарын туолбуттарынан иттигтик-истинник эвэрдалибит!

Өр сыллаах ангилэ суох үлэритин биригэ үлэһэбит кырдыаастаргыт умидаттар, санылылар. Баарабыт өссө да уһунуук, дьоллоохтук олорорутугар, оворлорутугар, сизэтүгитигэр кытаанах доруобуяны, айымнылаах үлэни, үчүгэй үөрэни, күн сирин кэрэтин барытын баарабыт.

«Илгэ» ПО сөбизтэ, бырабылыанньата, профкома, ветеранарын сөбизтэ

Администрация, профком, МО учителей истории и якутского языка, педколлектив Намской средней школы № 2 от всей души поздравляет ветерана педагогического труда **КУЛАКОВСКУЮ АННУ ЕГОРОВНУ** с 70-летием!

«В юбилейный Ваш день рожденья
Пожелания самые лучшие:
Здоровья, хорошего настроения,
Семейного благополучия!»

Тапталлаах кэргэммин, ийэбитин, эбээбитин, хос эбээбитин, Герой-ийэни, үлэ, тыйыл, доруобуя харыстабылын ветеранын **СИВЦЕВА ЕЛИЗАВЕТА ВАСИЛЬЕВНАНЫ 70** сааскын туолбут кэрэ-бэлиэ күнүгүнэн истинник эвэрдалибит!

Күндүттэн күндү ийэбит, эбээбит элбэх орну төрөтөн, иитэн, үөрөттөрөн үлэһит, үөрэхтээх дьон онгостобут. Эн үтүө кыһамныгынан бары ыал буолан элбэх сиэннэри, хос сиэннэри көрдөрдүбүт. Дьэ ол иһин Эйиэхэ сүһүөхтээх бэйэбит сүгүрүүйэн туран махтанабыт. Эн дьонго үтүө сыйһаныгыт, үтүө суобастаах үлэни, олоххо тапталыгыт барыта биһиэхэ үтүө холобур буолар. Дьэ ол иһин эйигини өрүү кизн туттабыт, холобур онгостобут.

Күндү ийэбит, эбээбит өссө да биһиги тустуугар уһунуук олор, доруобай буол, ыарыы ыалласпатын, кырдыары кийдаа, өрүү үтүө санаа эгэрдэстин диян бэйэбит үтүө санаабытын тиздэбит.

Кэргэнин Николай Иванович, оворлорун, сиэннэрин, хос сиэннэрин, кийииттарин, күтүөттэрин Иэйиэхситигэр иэйиитинэн,

Өссө да өр сылларга,
Күн бүтүнгүнү курдук
Вэйэнг холобургунаан
Сүбалии-амалыы сырыт.
Доруобайдык, дьоллоохтук олор диян баа санаабытын этэбит!

Кэргэниг, оворлорун уонна сиэннэриг

ИДЬУО ИИТИННЭРЭР ФЕДЕРАЛЬНАЯ ИРДЭБИЛГЭ СЫЛДЬАР КИИИ ТУТУЛУБУТ

Кулун тутар 17 күнүгэр улуус бальһаатыгар гр. В. уонна К. эт-хаан эчэйитин илыгытара биллибит. Кулун тутар 19 күнүгэр гр. А.-ны сааһын ситэ илик оворлор кырбаабыттар. Бу күн улуустаары бальһаа аны сааһын ситэ илик П. эт-хаан эчэйитин ылыгытара биллибит. Кулун тутар 20 күнүгэр гр-ка П. билдэрбитинэн кулун тутар 18 күнүгэр кини кэргэнин кырбаабыттарын түмүгэр хирургической отделениега киирбит.

Кулун тутар 14 күнүгэр Хамаатта «Илгэ» ПО маҕаһынын түннүгүн алдытан киирэн 1534 солк. суумалаах малысалы уорбуттар. Кимизэхтэрэ биллэн РФ ХК 158 ыст. 2 ч. холуобунай дьыала тэриллибит. Бу күн Нам селотугар Октябрьскай уул. турар уопсай дьыаҕа киирэн 6000 солк. суумалаах музыкальнай кини уорбуттар.

Кулун тутар 14 күнүгэр Аптааны олохтоого гр. В. 2004 с. ыам ыйын 8 күнүгэр МТЗ-82 трактор ылаары «Саха-Фермер» ассоциацияга 120000 солк. туттарбыта баччаанга дияри түмүгэ суоҕун туһунан сайабылыанна суруйбут.

Кулун тутар 15 күнүгэр Нам с. гр. Р. билдэрбитинэн НСПШ гараһыттан иски УАЗ массынныгар уора сатаабыттар. Кулун тутар 17 күнүгэр ГАИ сотрудианара Аптааныга патруллаһынар кимитер федеральной сууттан куота сылдьар, федеральной ирдэбилгэ сылдьар гр. Скорицын тутулуубут.

Надизал устата 168 киһи административнай эппиэтинэскэ тардыллыбыт. ГАИ 374 транспорты бэрэбиэркэлээбит, 99 боротокуол толорбут, ол иһингэр 6 итирик киһиэхэ, стоянкага 6 транспорт туруоруллубут.

БИЛЭЭРИИМЭЭР РЕКЛАМА

Якутский филиал Сибирского университета потребительской кооперации (Новосибирский торговый институт) (Лицензия на право осуществления образовательной деятельности № 001402 от 17.12.03 г.) с 14 марта по 15 апреля объявляет набор на 2005-2006 учебный год на базе среднего профессионального образования по следующим специальностям:

060500 «Бухгалтерский учет, анализ и аудит»;
060800 «Экономика и управление на предприятии»;
351100 «Товароведение и экспертиза товаров».

Форма обучения — заочная. Срок обучения 3,5 года. Вступительные испытания — собеседование.

Документы для поступления:

- 1. Диплом о среднем профессиональном образовании.
- 2. Фотографии 3 x 4 — 6 штук.
- 3. Копия трудовой книжки.
- 4. Медицинская справка формы У-086.

Адрес: г. Якутск., пр. Ленина, 50, тел. (факс): 35-48-22

Кулун тутар 26-27 күнүгэр Улуу Кыайыны 60 сылыннан улуус инбалииттарын оворлоругар иуучча дуобатыгар биридиэлээн бастыры иһин турнир ытыллар. түмүк 5 бөлөххө араарыллан таһаарыллар: маастарга кандидаттар уонна 1 разрядтаахтар, маастарга разрядтаахтар уонна саҕа саҕалааччыларга, дыхтаалларга, уолаттарга, кыргыттарга.

Буолар сирэ — «Дебют» дуобат кулууба. Саҕаланар — 10 чаастан.

Инбалииттар обществолара

Тэрилтэлэр салайааччылар, чааһынай хаһаайыстыбалаахтар, биридиэлээн дьоннор болоромолоругар!

Ыччат социальной психологической өйөбүлүн Киинин иһинэн эдэр ыччат түмсүүтэ быстах, быгархай үлэлэргэ сөбүгэр төлөбүрдээх үлэргэ өгөлөрү онгорор (хаар түһэриитэ, хаар таһыыта, дьиз ис-тас үлэтэ у.д.а.). Үлэргэ кэспэтин хардарыта дуогабарынан барар.

Ыччат өгөлөрүнэн туһанаргытыгар ыгырабыт, хаачыстыбатын мөксүйүбүт. Сайаапкалары маньык телефонга биэриг: 42-4-03

Билиги аадырыспыт: Ст. Платонова, 17 (Росгострах) Ыччат социальной психологической өйөбүлүн Киинэ

ЫТЫКТАБЫЛЛААХ НАМ ОЛОХТООХТОРО, ЫАЛДЫТГАРА!

Кулун тутар 25 күнүгэр «Саҕада» кинотеатрга 15 чаастан Эгисили Хоһуун Оворлорун — ИЭИИИ кулуун Улуу Кыайыны 60 сылыннан улахан концерттан эвэрдалибит.

Концертка кытталлар: Светлана Данилова, Иван Винокуров, Иннокентий Винокуров, Фома Протопопов. Визит сыаната: улахан дьонго — 30 солк. оворлорго — 10 солк.

БЫЫСТАНКА, КҮРЭХТЭНИИ КЫТТЫБЫЛААХТАРА БОСХО СЫЛДЬАЛАР

Н.Н. ОХЛОПКОВ БИРИИНИГЭР КӨНҮЛ ТУСТУУГА НАМ УЛУУХОН МОДУТ НЭБИЛИЭГИН АБАҔАС ТУРНИРЫН БАЛАҔЫАННЬАТА

- 1. Сылга уонна соруга:
  - Н.Н. Охлопков аатын үйэтитин
  - Эдэр тустууктар спортивной маастарыстыбаларын үрдэтин

— Кыра саастаах оворлорго көнүл тустуулу пропагандалааһын
— Нэбиликтэр икки ардыларыгар доҕордуу сыйһаны уонна чөл ологу пропагандалааһын.

- 2. Ытыгылар миэстэ уонна бириэмэтэ:
  - 2005 сыл муус устар 2-3 күннэрэ, Модут нэбилигэ
  - Муустуу 2 чыһылыга, 10 ч. ыһааһын уонна мандатнай комиссия үлэтэ саҕаланар.

- 3. Тустуу ыһааһыннара:
  - 1992 сылтан кыра саастаах оворлорго: 24, 26, 28, 30, 32, 35, 38 — 7 ыһааһын
  - улахан дьонго: 60, 66, 74, 84, 84 үөһэ — 5 ыһааһын.

- 4. Тэрээһин боппуруостара:
  - күрэхтэһээччилэр мед. көнүлүлээх, төрөөбүт сибидиатэлистикалаах, паспорттаах буолуохтаахтар.
  - күрэхтэһии саҕа быраабыланын ытыгылар, транспортниканы, аһылыгы хамаанда бэйэтэ уйунар.

- 5. Наҕараадалааһын:
  - бириистээх миэстэлэргэ грамота, мэтээл уонна бириистэр туттарыллар
  - көпүлүү бириистэр олохтооллор.

- 6. Хапсаҕайга оворлорго уонна улахан дьонго абсолютнай чемпионат
  - бириинэ, убаһа уонна сыаналаах бириистэр

Федерация сөбизтэ

Суһалдык «Нива» массынна атыллыбыт.

Тел. 41-6-70

Бэйэбит стройматерьяалыгынан ханнык баҕарар объекка сакаас быһыытынан туттабыт. 130 устуука буруус 8 м. x 18 см., лафет 25 устуука 8 м. x 18 см. Төлөбүр кэспэтинэн.

Билсэр тел. 41-0-24 үлэ чааһын кэнниттэн

Считать недействительным утерянный паспорт серии 9802 № 644624, выданный Намским УОВД 19 июня 2003 года на имя Мальцева Ильи Владимировича.

Ремонт, настройка компьютеров, IC, НДФЛ (дилер ООО «Копиртехсервис»).

Тел. 42-6-66

Пригласительная, буклет, брошюра о.д.а. бэчээттиргэ сакаас ылабыт.

Тел. 42-0-90 (кэһэттик)

<p>Биригэ үөскөбүт доҕорбун, Хамаатта нэбилиэгин олохтоого ШАПОШНИКОВ Юрий Иванович соһумардык өлбүтүнэн оворлоругар Луизага, Гурийга, сиэннэригэр, чугас дьонугар диринг кутурбаммытын тиздэбит.</p> <p>Доботторо</p>	<p>1 Хомуस्ताах орто оскулатын выпускнигата, Дьокуускайдаагы государственной инженерно-технической институт үөрэх-методической управлениетын отделан начальнигын солбуйаачы АЛЕКСЕЕВА-ЖИРКОВА Яна Михайловна эдэр сааһыгар хомолтоохтук күн сириттэн барбытынан кэргэнигэр, оворлоругар, төрөлүттэригэр, биригэ төрөөбүттэригэр, аймактарыгар диринг кутурбаммытын тиздэбит.</p> <p>1 Хомуस्ताах оскулатын педколлектива, административта</p>
<p>Хамаатта нэбилиэгин олохтоого, үлэ ветерана ШАПОШНИКОВ Юрий Иванович Дьокуускай хуоракка соһумардык өлбүтүнэн кыһаһыгар, уолугар, кийиитигэр, сиэннэригэр, аймактарыгар, бари билэр дьонугар диринг кутурбаммытын тиздэбит.</p> <p>Хамааттааттан Кривошакиннар, Васильевтар, Семеновтар, Леонтьевтар, Полищиковтар</p>	<p>Убаастыыр доботторбутугар Ольга Николаевнага, Иван Иннокентьевичка тапталаах баатылары ЯНА соһумардык өлбүтүнэн диринг кутурбаммытын биллэрэбит.</p> <p>Ульяна, Виктор</p>
<p>Күндү кэргэнин, арабыт, эбээбит, үлэ ветерана ПРОТОПОПОВ Андрей Андреевич кулун тутар 22 күнүгэр ыарахан ыарыттан күн сириттэн барбытын диринг кутурбаммытын тиздэбит.</p> <p>Кэргэни, оворлорго, табааристарыгар биллэрэбит.</p>	<p>Таптыыр кымыспыт, оробут ЯНА соһумардык күн сириттэн суох буолбутун ийитигэр Елена, аратыгар Мишага, оворлоругар, биригэ төрөөбүттэригэр, бари аймактарыгар, биригэ үөрэммиттигэр диринг кутурбаммытын тиздэбит.</p> <p>Арыы Тигит олохтоохторо: Кривошакиннар, Назаровтар, Канаевтар, Колмогоровтар, Кривоорищаннар, Ядрихинскийдар, Васильевтар, Мокрошуповтар, Емельяновтар, Винокуровтар, Емельяновтар, Тимофеевтар, Аргуновтар, Чермошневтар, Николаевтар</p>
<p>Арабыт, эбээбит ПРОТОПОПОВ Андрей Андреевич үлүн ыарахан ыарыттан өлбүтүнэн чугас дьонугар, аймактарыгар диринг кутурбаммытын тиздэбит.</p> <p>Уола, кийиитэ, сиэннэрэ Слепцовтар</p>	<p>«Мичээр» үгүсү ансаблын выпускнигата АЛЕКСЕЕВА-ЖИРКОВА Яна Михайловна соһумардык күн сириттэн барбытынан ийитигэр аратыгар, биригэ төрөөбүттэригэр, кэргэнигэр, кыргыттарыгар диринг кутурбаммытын тиздэбит.</p> <p>«Мичээр» о.у.н.а. коллектива</p>
<p>Ытыктыыр, убаастыыр үлэһитиг, Нам гимназиятын суоллара, үлэ ветерана ПРОТОПОПОВ Андрей Андреевич ыарахан ыарыттан өлбүтүнэн кини кэргэнигэр, оворлоругар, аймактарыгар диринг кутурбаммытын тиздэбит.</p> <p>Гимназия администрацията, профкома, үлэһиттэрэ</p>	<p>Биригэ үөрэммит доботторугар ПРОТОПОПОВ Андрей Андреевич ыарахан ыарыттан өлбүтүнэн кэргэнигэр, оворлоругар, сиэннэригэр, билэр дьонугар диринг кутурбаммытын биллэрэбит.</p> <p>Баатылары, күтүөттэрэ, сиэн баатылары, сиэн быраата, Юшковтар, Протопоповтар</p>
<p>Убаастыыр убайыт, таайыт ПРОТОПОПОВ Андрей Андреевич ыарахан ыарыттан өлбүтүнэн кэргэнигэр, оворлоругар, сиэннэригэр, билэр дьонугар диринг кутурбаммытын биллэрэбит.</p> <p>Баатылары, күтүөттэрэ, сиэн баатылары, сиэн быраата, Юшковтар, Протопоповтар</p>	<p>Биригэ үөрэммит доботторугар ПРОТОПОПОВ Андрей Андреевич ыарахан ыарыттан өлбүтүнэн кэргэнигэр, оворлоругар, сиэннэригэр, билэр дьонугар диринг кутурбаммытын биллэрэбит.</p> <p>Эдрийэ Өрүүнэ, кини оворлорго Копыриннар</p>
<p>Быраатын, таайыт ПРОТОПОПОВ Андрей Андреевич үлүн ыарахан ыарыттан күн сириттэн барбытынан дьиз кэргэнигэр, чугас, аймах-бил дьонугар диринг кутурбаммытын тиздэбит.</p> <p>Эдрийэ Өрүүнэ, кини оворлорго Копыриннар</p>	<p>Таптыыр таайыт ПРОТОПОПОВ Андрей Андреевич ыарахан ыарыттан өлбүтүнэн кэргэнигэр, оворлоругар, сиэннэригэр, билэр дьонугар диринг кутурбаммытын тиздэбит.</p> <p>Аргуновтар, Герасимовтар</p>
<p>Күндү убайыт, быраатпыт ПЕРМЯКОВ Николай Гаврильевич бу дьыл кулун тутар 18 күнүгэр үлүн ыарахан ыарыттан күн сириттэн барбытынан биригэ улаппыт үлэ-аннактарыгар, үлэһити коллегаларыгар, чугас доботторугар уонна аймах-бил дьонугар диринг кутурбаммытын тиздэбит.</p> <p>Жирковтар, Зыряновтар уонна Эверстовтар</p>	<p>Таптыыр оробут, баатыбыт, адийит АЛЕКСЕЕВА-ЖИРКОВА Яна Михайловна хомолтоохтук өлбүтүнэн баатын Елена Николаевна, Михаил Николаевич Жирковтарга диринг кутурбаммытын тиздэбит.</p> <p>Убайыт, саҕаскыт, Ага оворлорун дьиз кэргэттэрэ Дьяконовтар, Скомоновтар, Табуновтар</p>
<p>Салбан орто оскулатыгар үлүн кэмгэ учууталынан үлэһити ПЕРМЯКОВ Николай Гаврильевич ыалдыан өлбүтүнэн кини чугас аймактарыгар, биригэ үлэһити доботторугар диринг кутурбаммытын тиздэбит.</p> <p>Салбан орто оскулатын коллектива</p>	<p>Аймактарытыгар Жирковтарга, күтүөттүгэр Толькага тапталаах кыыстара, багыта ЖИРКОВА Яна Михайловна хомолтоохтук өлбүтүнэн диринг кутурбаммытын тиздэбит, аһыгытын тэҥиз үлэһити.</p> <p>Уданныйтан Давыдовтар, Нурбаттан Петровтар</p>
<p>Салбан нэбилиэгин олохтоого педагогическай үлэ ветерана ПЕРМЯКОВ Николай Гаврильевич ыарахан ыарыттан өлбүтүнэн кини аймактарыгар, чугас дьоноругар, доботторугар диринг кутурбаммытын тиздэбит.</p> <p>Салбан нэбилиэгин дьаһалтата, ветеранарын сөбизтэ</p>	<p>Күндү үөрөнөөччүбит, биригэ улаппыт, үөрэммит дьыгыт АЛЕКСЕЕВА-ЖИРКОВА Яна Михайловна эдэр сааһыгар хомолтоохтук олохтон барбытынан ийитигэр, аратыгар, биригэ төрөөбүттэригэр, кэргэнигэр, оворлоругар диринг кутурбаммытын тиздэбит.</p> <p>Хамаатта оскулатын учууталара, кылаас салайааччыта Васильев И.К., биригэ улаппыт, үөрэммит оворлорго</p>
<p>Ого сааспыттан биригэ алтыспыт доботбун, педагогическай үлэ ветерана, Салбан нэбилиэгин олохтоого ПЕРМЯКОВ Николай Гаврильевич ыарахан ыарыттан өлбүтүнэн аймактарыгар, чугас дьонугар диринг кутурбаммытын тиздэбит.</p> <p>Доботторо</p>	<p>Салбан нэбилиэгин олохтоого педагогическай үлэ ветерана ПЕРМЯКОВ Николай Гаврильевич ыарахан ыарыттан өлбүтүнэн кини аймактарыгар, чугас дьоноругар, доботторугар диринг кутурбаммытын тиздэбит.</p> <p>Салбан нэбилиэгин дьаһалтата, ветеранарын сөбизтэ</p>
<p>«Илгэ» ПО сөбизтэ, бырабылыанньата, профкома, кырдыаастарын сөбизтэ Сивцев Аггей Иванович кини дьиз кэргэтигэр, аймактарыгар таптыыр аҕалара, эһэлэрэ, тыйыл, үлэ ветерана Сивцев Аггей Иванович үлүн ыарахан ыарыттан күн сириттэн барбытынан диринг кутурбаммытын тиздэбит.</p> <p>Сивцев Аггей Иванович үлүн ыарахан ыарыттан орто дойдуттан барбытынан диринг кутурбаммытын тиздэбит.</p> <p>Михайловтар дьиз кэргэттэр</p>	<p>Күндүтүк саныыр күтүөттүгэр Сивцев Иван Аггейичка уонна кини биригэ төрөөбүттэригэр, чугас аймактарыгар таптыыр аҕалара, эһэлэрэ, үлэ, тыйыл ветерана Сивцев Аггей Иванович үлүн ыарахан ыарыттан орто дойдуттан барбытынан диринг кутурбаммытын тиздэбит.</p> <p>Михайловтар дьиз кэргэттэр</p>

Редактор **В.Г. Касьянов** тел. 41-3-32
ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — 41496;
бухгалтерия — 41332;
факс — 41332;
иллюстрация уонна реклама (секретариат), редакционная издательская система — 41141

Төрүөтү таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улууһун «Энсиэли» хаһыат редакцията» государственной учреждение. Маастарбай информация средстволарын туһунан РФ сокуонунан тутулууну контуруоллуур уонна регистрациалыыр РФ бэчээтэ Госкомитетин СР региональной управлениетыгар 2003 с. бос ыйын 20 күнүгэр регистрациалыымыт нүөмэрэ — ПИ №19-0428.
Сурукка аакытын-суолугуун, үлэритин, дьыгыт аадырыһын чопчу ыйыт. Редакцияҕа ийирбит суруктар төннөрүлүбэттар. *Автор этэрэ хаһыат санаатынныч малды биэр буолбат.*

«Энсиэли» хаһыат редакцияһа-издательская ситимигэр талыһынан уонна таһылыһына. Хаһыат Дьокуускайга «Сахаполиграфиздат» НИПК бэчээттэнэ. Орджоникидзе уул. 38. Формата А3. Кэжэйдэ 1,0 бэчээт лиие.
Көңүл сыананын атылларан **Индексэ — 54889. Тираһа — 2446**
Бэчээкэ илии баттанна — 12:00 ч. 23.03. 2005
Сахаһын №-рэ — 38

«ЭНСИЭЛИ» - Нам улууһун хаһыата.
678380, Саха Республиката, Нам с., Заложной уул. 4.
E-mail: editor@namtsy.sakha.ru